

En fristående skola överlever endast om den kan vara så attraktiv att elever och föräldrar väljer den före en annan skola. Detta uppnår man bara genom att hålla en hög kvalitet i undervisningen och genom att vara en bra arbetsgivare som attraherar duktiga lärare. Ingen förälder vill välja en dålig skola åt sitt barn.

Om friskolor

Knappt 11 % av eleverna i grundskolan går i friskolor (5,5 % läsåret 02/03)¹. På gymnasieskolan är andelen 23 % (8 % läsåret 02/03).² Det finns friskolor i 215 av Sveriges 290 kommuner.³

2008 kostade svenska gymnasieskolan 38,6 mdr och en plats på gymnasiet kostade i snitt 89 300 kr. För grundskolan var motsvarande siffror 82,2 mdr respektive 80 900 kr.⁴

33 % av de fristående skolorna drivs av föreningar eller stiftelser. 64 % drivs av aktiebolag.⁵

1/3 av de fristående grundskolorna har färre än 50 elever och 75 % av friskolorna har färre än 200 elever. Bland de kommunala skolorna är det 15 % som har färre än 50 elever och 58 % som har färre än 200 elever.⁶

I genomsnitt har kommunala gymnasieskolor 614 elever läsåret 2009/10. Motsvarande siffra för fristående gymnasieskolor är 187 elever.⁷

Andelen elever med utländsk bakgrund är något högre i fristående grundskolor än i kommunala, 20 procent jämfört med 17,5 procent.⁸ Inom friskolan deltar 69,5% av de berättigade eleverna i modersmålsundervisningen. Motsvarande siffra för kommunala skolor är 51,3% (siffror avser läsåret 2009/10).⁹

15 % av eleverna på de fristående gymnasieskolorna har utländsk bakgrund. Motsvarande siffra för kommunala gymnasieskolor är 20 %.¹⁰

48 % av eleverna med slut- eller avgångsbetyg från ett friskolegymnasium gick vidare till högskoleutbildning inom 3 år. Motsvarande siffra för kommunala gymnasier var 40 %.¹¹

302 gymnasieskolor ansökte om tillstånd att starta eller utöka sin verksamhet inför läsåret 08/09, ökningen blev 55 skolor.¹²

¹ Skolverket: Skolor och elever läsåret 2003/04, fristående skolor

² Skolverkets pm: Skolor och elever i gymnasieskolan, läsåret 2009/10

³ Skolverket: Skolor och elever läsåret 2009/10

⁴ Skolverket Snabbfakta:

<http://www.skolverket.se/sb/d/3534/a/19817>

⁵ Friskolornas riksförbund

⁶ Skolverket: Tabell 3 A och C: Skolstorlek läsåret 2009/10, fristående skolor

⁷ Skolverket: Skolor och elever läsåret 2009/10

⁸ Bland de internationella skolorna är andelen elever med utländsk bakgrund 60 %. Det är dock endast 2 promille av friskoleeleverna som går i sådan skola. Skolverkets pm: Elever i grundskolan läsåret 2009/10

⁹ Skolverket: Tabell 8 A: Elever med undervisning i modersmål och svenska som andraspråk (SVA)

¹⁰ Skolverket: Elever på program eller anknytning till program fördelat efter svensk och utländsk bakgrund samt kön, läsåret 2009/10

¹¹ Skolverket: Rapport 335- Beskrivande data 2009, tabell 47

¹² Friskolornas riksförbund

Betyg

Skolverket konstaterar att friskolor inte driver på betygsinflationen; ”inte heller vad gäller gymnasieskolan, lika litet som för grundskolan, finns några skäl att tro att fristående skolor sätter betyg på annat sätt i förhållande till de nationella proven än kommunala skolor.”¹³

Friskolornas elever presterar bättre resultat även om man rensar för socioekonomiska faktorer. Dessutom gör förekomsten av friskolor att även de kommunala skolorna når bättre resultat.¹⁴

Genomsnittlig betygspoäng (GBP) för elever med slutbetyg i de fristående skolorna läsåren 2008/09 var 14,3. Motsvarande siffra för kommunala grundskolor var 14,0.¹⁵

Det genomsnittliga meritvärdet för eleverna åk 9 i fristående grundskolor läsåret 2008/09 var 228,7. Motsvarande siffra för kommunala grundskolor var 207,4.¹⁶

Andelen elever som slutfört gymnasieskolan och erhållit slutbetyg eller motsvarande inom 3 år var 72,7% bland friskoleeleverna och 67,4 % bland eleverna i kommunal gymnasieskola.¹⁷

Skollagen säger:

- Att alla regler ska vara gemensamma för kommunala och fristående skolor, så långt det är möjligt.
- Att alla elever ska ges samma förutsättningar för sin utbildning, oavsett om de går i en kommunal eller fristående skola, t ex avseende undervisningstid.
- Att kommunen ska fastställa skolpengen till friskolor på samma grunder som den fördelar resurser till sin egen skolverksamhet. Det ska råda lika villkor.
- Att en friskola ska vara öppen för alla elever.
- Att en friskola, precis som den kommunala skolan, ska vara avgiftsfri. Friskolan får inte ta ut avgifter för vare sig utbildning eller ansökan om plats.
- Att alla friskolor måste ha ett dokumenterat kvalitetsarbete.

¹³ Skolverket: Rapport 338:09 Likvärdig betygssättning i gymnasieskolan?

¹⁴ Svenskt Näringsliv: [Friskolorna – räddare i nöden?](#)

¹⁵ Skolverket: Genomsnittlig betygspoäng för elever med slutbetyg, läsåret 2008/09, efter program eller anknytning till program i gymnasieskolan

¹⁶ Skolverket: <http://www.skolverket.se/sb/d/2112/a/19816>

¹⁷ Skolverket: Fullföljd utbildning inom 3 år för nybörjare i år 1 den 15 oktober 2006